

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «МУСАБАЙ-ЗАВОД АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

«24»августа 2019 ел

Мусабай-Завод авылы

№ 48/4

Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Мусабай-Завод авыл жирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль закон, Россия Федерациясе Төзелеш һәм торақ-коммуналь хужалык министрлыгының 2017 елның 13 апрелендәге «Жирлекләр, шәһәр округлары, шәһәр эче районнары территорияләрен төзекләндерү кагыйдәләрен әзерләү өчен методик тәкъдимнәрне раслау турында» 711/пр санлы приказы, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Мусабай-Завод авыл жирлеге уставы нигезендә Мусабай-Завод авыл жирлеге муниципаль берәмлеке Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. Муниципаль берәмлекнең 2012 елның 20 ноябрендәге 23 санлы карары белән расланган Тукай муниципаль районы Мусабай-Завод авыл жирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләренә түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1) Элеге кагыйдәләрнең 1 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«2. Төп төшөнчәләр

Элеге кагыйдәләрдә түбәндәге төшөнчәләр кулланыла:

арборицидлар – чүп агач-куак үсемлекләренә каршы кулланыла торган химик матдәләр;

территорияне төзекләндерү – муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән чаralар комплексын тормышка ашыру буенча, гражданнарның яшәү шартларын тәэмин итүгә һәм уңайлылыгына, муниципаль берәмлек территориясенең санитар һәм эстетик торышын яхшыртуга, торак пунктлар территорияләрен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, якын-тирә территорияләрне карап тотуга юнәлдерелгән эшчәнлек.»;

Сосновский балтырганы – чатырлылар гайләлегенә кергән эре үлән үсемлеке. Үсемлек тән тиресен пешереп, озак төзәлми торган яралар ясый;

ташландык транспорт чарасы – милекче тарафыннан алты айга һәм аннан да күбрәк срокка калдырылган, башка затларның аңа керү мөмкинлеге (ишекләр, кузовның пыяла, башка элементлары булмау, ишекләре ачык булу, ишекләрне бикләү мөмкинлеге булмау аркасында h.b.) чикләнмәгән, шулай ук аны билгеләнеше буенча куллану мөмкин булмаган (көпчәкләре тишек булу, тәгәрмәчләре яки башка конструктив детальләре булмау h.b.) һәм транспорт чараларын саклау өчен билгеләнмәгән (транспорт чараларын урнаштыру өчен максус билгеләнгән урыннардан тыш) гомуми файдаланудагы урыннарда (йорт яны территорияләрендә) яки озак вакыт (алты ай һәм аннан күбрәк) транспорт чараларын урнаштыру өчен максус билгеләнгән урыннарда (парковка, парковка урыннарында, түләүле автостоянкаларда, гаражлардан яки техниканы саклау өчен билгеләнгән башка биналардан тыш) торган һәм машиналар, жәяүлеләр йөрешенә, территориине жыештыруга, ашыгыч хезмәт автомашиналары, башка максус транспортның йөрешенә, чүп жыю машиналарының подъездлар, чүп контейнерлары янына керүенә киртә булып торган һәм (яки) авыл жирлеге (шәһәр округы) территориисен төзекләндерү кагыйдәләрен бозып урнаштырылган транспорт чарасы. Ташландык транспорт чарасы, машиналар, жәяүлеләр йөрешенә, территориине жыештыруга, ашыгыч хезмәт автомашиналары, башка максус транспортның йөрешенә, чүп жыю машиналарының подъездлар, чүп контейнерлары янына керүенә комачауламау, шулай ук потенциаль терроризм куркынычын бетерү максатында билгеләнгән тәртиптә эвакуацияләнергә тиеш;

төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы – муниципаль берәмлек территориясендә куркынычсыз, уңайлы һәм жәлеп итүчән мохит булдыру өчен төзекләндерү элементларының минималь ярашы;

Төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы жирле нормалар һәм территориине төзекләндерү кагыйдәләре составында жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

территорияне төзекләндерү объектлары – төзекләндерү буенча эшчәнлек алып барыла торган муниципаль берәмлек территорияләре: мәйданчыклар, ишегаллары, кварталлар, функциональ-планлаштыру районнары, административ округлар һәм шәһәр округлары районнары территорииләре, шулай ук бердәм шәһәр төзелеше регламенты (саклау зоналары) яки визуаль-пространство аша кабул итү принципибы (төзелеш белән мәйдан, якын-тирә территория һәм төзелеш белән урам) буенча бүленә торган территорииләр, муниципаль берәмлекнен башка территорииләре;

территорияләрне төзекләндерүне нормалаштыру объектлары – территориине төзекләндерү буенча нормаларда һәм кагыйдәләрдә түбәндәгеләр билгеләнә торган муниципаль берәмлек территорииләре: төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы, аларны әлеге территориидә урнаштыру нормалары һәм кагыйдәләре. Түбәндәгеләр мондый территорииләргә керергә мөмкин: төрле функциональ билгеләнештәге мәйданчыклар, жәяүлеләр коммуникацияләре, юллар, жәмәгать киңлекләре, жәмәгать, торак төзелеше урыннары һәм зоналары, производство төзелешенең санитар-сак зоналары, рекреация объектлары, торак пунктның урам-юл чөлтәре, инженерлык коммуникацияләренең техник (саклау-эксплуатация) зоналары;

территорияләрне жыештыру – житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чарны, карны жыю, максус билгеләнгән урыннарга чыгару белән бәйле

эшчәнлек төре, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәэммин итүгә һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлтелгән башка чаралар;

яшелләндерү – үсемлекләр компонентларыннан актив файдаланып, муниципаль берәмлек мохитен формалаштыруны тәэммин итүче территорияне төзекләндерү һәм ландшафтлы оештыру, шулай ук муниципаль берәмлек территориясендә элегрәк барлыкка килгән яки башта булган табигый тирәлекне саклау элементы;

туплаучы бункер – күләме 2,0 куб метрдан артык, эре габаритлы калдыклар жыю өчен стандарт савыт;

каты коммуналь калдыклар – физик затлар куллану процессында торак урыннарда барлыкка килгән калдыклар, шулай ук физик затлар тарафыннан шәхси һәм көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндерү максатында торак биналарда файдалану процессында үз куллану үзенчәлекләрен югалткан товарлар. Каты коммуналь калдыкларга шулай ук юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр эшчәнлеге процессында барлыкка килә торган һәм физик затлар куллану процессында торак биналарда барлыкка килүче калдыкларның составына охшаш калдыклар керә;

сыек көнкүреш калдыклары – халыкның тормыш эшчәнлеге нәтиҗәсендә барлыкка килүче калдыклар (азық әзерләү, торак биналарны жыештыру, үзәкләштерелмәгән канализациянең фекаль калдыклары h.б.);

каты коммуналь калдыкларны чыгару – каты коммуналь калдыкларны жыелган урыннарыннан каты коммуналь калдыкларны эшкәртү, утильләштерү, заарсызландыру, күмү өчен файдаланыла торган объектларга кадәр ташу;

сыек көнкүреш калдыкларын чыгару – үзәкләштерелмәгән канализация объектларыннан лицензияләнгән чистарту объектына (чистарту корылмаларына) сыек көнкүреш калдыкларын махсус транспорт белән төяү һәм китеү;

гербицидлар – үсемлекләрне юк итү өчен кулланыла торган химик матдәләр;

каты коммуналь калдыкларны, сыек көнкүреш калдыкларын чыгару графигы – каты һәм сыек көнкүреш калдыкларын чыгаруга килешүнен урыны (адресы), калдыкларның күләме һәм чыгару вакыты күрсәтелгән состав өлеше;

йорт биләмәсе – аның янәшәсендәге жир кишәрлеге белән шәхси торак йорт;

яшел утыртмалар – аерым территориядә урнашкан агач, куак һәм үлән үсемлекләре жыелмасы;

жир эшләре – шәһәр территориясенең камилләштерелгән яки грунт өслеген бозып яки юллар һәм тротуарларның камилләштерелгән өслекләрен урнаштырып (жәеп) грунтны алу, урнаштыру белән бәйле эшләр;

зур габаритлы калдыклар – күләме аларны контейнерларга урнаштырырга мөмкинлек бирми торган каты коммуналь калдыклар (мебель, көнкүреш техникасы, торак биналарны агымдагы ремонтлаудан калдыклар h. б.);

контейнер – эре габаритлы калдыклардан тыш, каты коммуналь калдыкларны туплау өчен билгеләнгән чүп-чар жыю савыты;

кече архитектура формалары – жирлек дизайны объектлары (чүп савытлары, эскәмияләр, декоратив коймалар, яктырткычлар, декоратив диварлар, фонтаннар, беседкалар, чәчәкләр өчен вазалар, монументаль-декоратив композицияләр, декоратив скульптуралар, балалар, спорт мәйданчыклары, ял мәйданчыклары жиһазлары h.б.);

вак ишегалды корылмалары – жир кишерлегендә төзелә торган вакытлы корылмалар (базлар, күгәрчен кетәкләре, сарайлар h. б.);

күпфатирлы торак йорт – торак йорт янындагы жир кишерлегенә яки мондый йортта гомуми файдаланудагы биналәрга мөстәкыйль чыгу урыны булган, ике һәм аннан күбрәк фатир жыелмасы. Күпфатирлы йортта торак законнары нигезендә биналар милекчеләренең гомуми мөлкәте элементлары бар;

чүп-чар өеме – контейнер мәйданчығында яки теләсә кайсы башка территориядә үз белдеге белән ташлау нәтижәсендә барлыкка килгән каты һәм зур габаритлы көнкүреш калдыкларының 1 куб. метрдан артмаган күләмдә жыелуы;

рөхсәтсез чүп-чар ташлау урыны – каты һәм зур габаритлы көнкүреш калдыкларын, житештерү калдыкларын, юридик һәм физик затлар эшчәнлеге процессында барлыкка килгән башка чүп-чарны үз белдеге белән (рөхсәтсез) 50 кв. метрдан артык мәйданда һәм 30 куб. метрдан артык күләмдә ташлау (урнаштыру) яки жыю;

житештерү һәм куллану калдыклары (алга таба – калдыклар) – житештерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәту процессында яки куллану процессында барлыкка килгән, 1998 елның 24 июнендәге 89-ФЗ санлы «Житештерү һәм куллану калдыклары турында» Федераль закон нигезендә бетерелергә тиешле матдәләр яки предметлар;

авыл хужалығы калдыклары – авыл хужалығы культураларын үстергәндә һәм авыл хужалығы терлекләрен тотканда шәхси хужалық алыш бару процессында барлыкка килә торган калдыклар (тирес, салам, чабылган үлән, чүп үләннәре, сабак h.б.);

территорияләрне яшелләндерү – табигый үсемлекләр, ясалма төзелгән бакча-парк комплекслары һәм объектлары, бульварлар, скверлар, газоннар, чәчәклекләр урнаштырылган жәмәгать урыннары, торак, ижтимагый, эшлекле, коммуналь, житештерү өчен билгеләнешендәге аз төзелгән территория.

чүп-чар өеме чыганагы – үз белдеге белән ташлау нәтижәсендә 50 кв. метрдан артык мәйданда һәм 30 куб. метрдан артык күләмдә каты һәм зур габаритлы көнкүреш калдыклары жыелмасы;

төзелеш объекты паспорты – объект исеме, төзүченен (заказчының), эшләрне башкаручының (подрядчи, генподрядчи) исеме, объект буенча эшләр башкаручының фамилиясе, вазифасы һәм телефон номерлары, эшләрне башлау һәм тәмамлау сроклары, объект схемасы күрсәтелгән мәгълүмат тактасы;

жир асты инженерлык коммуникацияләре – төрле билгеләнештәге торбауткәргечләр һәм кабельләр (сууткәргеч, канализация, жылылык, элемтә h. б.);

су басу – елгаларда, сусаклагычларда су арту белән бәйле рәвештә грунт сулары күтәрелү, атмосфера явым-төшемнәре төшү, кар эрү, юлларга, тротуарларга асфальт-бетонны сыйфатсыз жәю, инженерлык системаларыннан һәм коммуникацияләреннән су китү яки агу, су кабул итү жайланмалары һәм өслек сууткәргеч корылмалары төзек булмау яисә хезмәт күрсәту кагыйдәләрен бозу нәтижәсендә, юл участогын, транспорт тоннельләрен, территория өлешен жәяүлеләр, автотранспорт, шәһәр пассажир транспорты хәрәкәтенә тоткарлык тудыручы су басу.

Мәйданы 2 кв. метрдан артык булган, 3 сантиметрдан артык тирәнлектә су белән тулган территория су басылган дип санала;

каты көнкүреш калдықлары полигоннары – халыкның санитар-эпидемиологик куркынычсызлығын гарантияли торған каты көнкүреш калдықларын изоляцияләу һәм заарсызландыру өчен билгеләнгән махсус корылмалар;

муниципаль берәмлек территориясөн төзекләндерү қагыйдәләре – муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү қагыйдәләре белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру буенча, гражданнарның яшәү шартларын тәэмин итүгә һәм уңайлылығына, муниципаль берәмлек территориясенең санитар һәм эстетик торышын яхшыртуга, торак пунктлар территорияләрен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, якын-тирә территорияләрне карап тотуга юнәлдерелгән эшчәнлек;

йорт яны территориясе – яшелләндерү элементлары, жәяулеләрнең керү юллары, йортка керү юллары, әлеге йортта яшәүчеләр өчен мәйданчыклар (балалар, спорт, ял өчен, контейнерлар өчен, этләрне урамда йөрту өчен) һәм йортны эксплуатацияләу, хезмәт күрсәтү һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән башка объектларны үз эченә алган күпфатирлы торак бина янындагы жир кишәрлеге;

янәшә территория – бина, корылма, койма, төзелеш мәйданчыгының, сәүдә, реклама объектларының һәм юридик яки физик затларның милегендә, биләвендә, файдалануында булган башка объектларның чикләренә турыдан-туры тоташып китүче территория;

каты көнкүреш калдықлары жыю – эшчеләр тарафыннан чүп-чар камераларын комплекслы жыештыру, контейнерларны тутыру һәм контейнер мәйданчыкларын чистарту белән бәйле чаралар комплексы;

кар ташлау урыны – кар өю өчен махсус урын;

территорияләрне карап тоту – биналар, төзелмәләр һәм корылмалар фасадларын, кече архитектура формаларын, койма һәм киртәләрне, төзелеш мәйданчыкларын, яшел утыртмаларны, жир асты инженерлык коммуникацияләрен һәм аларның конструктив элементларын, жир кишәрлекендә урнашкан транспорт инфраструктурасы объектларын вакытында ремонтлау һәм карап тоту белән бәйле чаралар комплексы;

гомуми файдаланудагы юлларны карап тоту – юлның, юл корылмаларының, юлларны комплекслы төзекләндерү элементларының транспорт-эксплуатация торышы тәэмин ителгән эшләр комплексы;

калдықларны сортларга аеру – житештерү һәм куллану калдықларын сыйфат яғыннан аерыла торған билгеле бер критерийлар нигезендә бүлү һәм (яки) катнаштыру;

транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус урыннар – закон нигезендә оештырылган автомобиль кую урыннары, гаражлар, ремонт осталанәләре һәм техниканы саклау (хезмәт күрсәтү) өчен билгеләнгән башка биналар; Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Юл хәрәкәте қагыйдәләре турында» 1993 елның 23 октябрендәге 1090 нчы карагы белән расланган Россия Федерациясе Юл хәрәкәте қагыйдәләре нигезендә билгеләнгән парковкалар (парковка урыннары);

каты көнкүреш калдықларын чыгару графигын өзу – каты көнкүреш калдықларын чыгаруның маршрут, сәгать буенча графигын 2 сәгатьтән артыкка бозу;

төзелеш калдықлары – төзелеш, капиталь ремонт, ремонт, объектларны (торак биналар, биналар, корылмалар) төзекләндерү, реконструкцияләу

процессында барлыкка килә торган калдыклар (такталар, кирпич, бетон, буяу, пыяла
х. б.);

беркетелгөн территорияләрне жыештыру – ачык грунт территорияләрен
һәм территорияләрне каткан пычрактан, чүп-чардан, кардан һәм боздан, газоннарны
чүптән дайми чистартуга, шулай ук моның өчен маxсус билгеләнгән урынга
житештерү һәм куллану калдыкларын, яфракларны, башка чүп-чарны, карны, бозны
жыю һәм чыгару белән бәйле чараптар комплексы, халыкның экологик һәм санитар-
эпидемиологик иминлеген тәэммин итүгә юнәлтелгән башка чараптар;

территорияне төзекләндөрү элементлары – төзекләндөрүнен состав өлеше
буларак кулланыла торган декоратив, техник, планлаштыру, конструктив
җайламалар, үсемлек компонентлары, жиһазлар һәм бизәлешләрнең төрле төрләре,
кече архитектура формалары, капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар,
тышкы реклама һәм мәгълүмат.»;

2) 7.3 пунктына түбәндәге эчтәлектәге абзацны өстәргә:

«- чүп үләнен вакыт-вакыт чаптырырга, чүп үләнен һәм куак үсемлекләрен,
барыннан да элек гражданнарның гомере һәм сәламәтлеге өчен куркыныч тудыручи
үсемлекне – Сосновский балтырганын юк итәргә.

Сосновский балтырганын һәм гражданнарның тормышы һәм сәламәтлеге өчен
куркыныч тудыручи башка үсемлекләрне бетерү чарапары чәчәк бөреләре барлыкка
килгәнче һәм чәчәк ата башлаганчы үткәрелергә тиеш.

Сосновский балтырганын бетерү буенча чарапар түбәндәге ысууллар белән
үткәрелә: химик – үсү учакларына гербицидлар һәм (яки) арборицидлар сиптерү,
механик – коры үсемлекләрне чабу, жыю, тамыр системасын казып алу, агртехник –
туфрак эшкәртү, күпъеллык үләннәр чәчү.»;

3) 9.11 пунктын яна редакциядә бәян итәргә:

«9.11. Яшел утыртмаларны саклау, гамәлдәге кагыйдәләр нигезендә дөрес һәм
үз вакытында карау, шулай ук чүп үләне һәм куак үсемлекләрен, барыннан да элек
гражданнарның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч тудыручи үсемлекләрне,
шул исәптән Сосновский балтырганын юк итү өчен аларның булган
территорияләрдә предприятиеләр, оешмалар, гражданнар жаваплы.».

2. Элеге каарны авыл жирлегенең мәгълүмати стендларында урнаштырып,
халыкка игълан итәргә.

3. Элеге каарны Тукай муниципаль районның рәсми сайтында һәм
Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында
урнаштырырга.

4. Элеге каар үтәлешен контролдә тотуны законлылык һәм хокук тәртибе
буенча дайми комиссиягә йөкләргә.

Муниципаль берәмлек Башлыгы,
Совет рәисе

Ф. Ә. Әгъләҗева

